

Behöver vi samarbete över organisationsgränser?

Af: Marianne Bomgren
Undervisnings- og udviklingsansvarlig,
Skoletjenesten Øresund
Tlf: 60 22 87 19
mb@skoletjenesten.dk

Har vi tid med nätverk över organisationsgränser? Hur kan vi inte ha tid med det? Det kan öppna för nya idéer och möjligheter och skapa nya insikter.

Samarbetar gör vi överallt och hela tiden. Oftast sker det inom den egna organisationen. Frågan är om vi har något att vinna på att söka oss till samarbeten utanför den egna organisationen? Att skapa nya samarbetsstrukturer tar tid. Tid är – som vi alla vet – en bristvara nuförtiden. Ger den investerade tiden någonting tillbaka till individen och till organisationen?

När rektorn på Holmaskolan i Malmö för några år sen tog kontakt med kulturförvaltningen i Malmö hade hon insett att hon behövde se sig om efter hjälp utanför skolans värld. Den utlösande faktorn var att det hände för lite med elevernas språkutveckling, för de saknade bilder i sitt inre för att förstå ord och begrepp. De behövde komma ut i samhället och få nya upplevelser, som kunde skapa dessa inre bilder och vara ett stöd i lärandet framöver – det var den slutsats som rektor och lärare gjort. Detta har lett till ett samarbete mellan olika förvaltningar i Malmö, Skoletjenesten och Malmö Universitet, som vi kallat Det utvidgade klassrummet. Först var det en arbetsgrupp kopplad till en utredare med uppdrag att kartlägga de befintliga utomhuspedagogiska aktiviteterna i Malmö. Därefter bildades det en styrgrupp för ett pilotprojekt, där Holmaskolans nya läromodell (som växte fram parallellt) och grundskoleförvaltningens uppdrag pedagogiska arenor skulle utvecklas. Drivkraften var en önskan att tillsammans göra något konkret för att främja elevers lärande och utveckling, så att de på sikt kan bli engagerade och inkluderade samhällsmedborgare.

Anvendelse

Denne artikel indgår i en serie om pædagogiske metoder.

Målgruppe

Artiklen henvender sig primært til undervisningsansvarlige på eksterne læringsmiljøer og til pædagoger og lærere som beskæftiger sig med undervisning i eksterne læringsmiljøer.

Skoletjenesten - Videncenter for eksterne læringsmiljøer udgiver løbende viden og værktøjer, der kan bruges til at kvalificere undervisning i eksterne læringsmiljøer.

Det bildades också en projektgrupp med uppdrag att utforma aktiviteter på nya pedagogiska arenor. Den var också tvärgående, och bestod av lärare/pedagoger från olika håll i Malmö (museum, Pedagogisk inspiration/grundskoleförvaltningen, skola, barnkultur-enheten). Det ledde till några möten där vi gav feedback på varandras aktiviteter och delade erfarenheter utifrån professioner (lärare, museipedagog, naturpedagog och teaterpedagog).

"Vinsten med förvaltningsövergripandesamarbete är för mig att ha större insyn och förståelse för hur andra arbetar. Det ger mig inspiration och hjälp att utvecklas." var en kommentar. "När vi enas om att göra ett gemensamt projekt adderas mycket olika kunskaper och kompetenser" var en annan synpunkt.

I kartläggningen "Samarbejder og partnerskaber mellem skoler, kommuner, kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer 2016" tar man upp att brist på tid är en utmaning för dessa samarbeten samt att det kräver balans mellan engagemang för och formalisering av samarbetet. Denna balansgång är av stor betydelse för utbytet. På ledningsnivå måste man se till att projektet förankras och att tid ges till arbetet. För denna projektgrupp förefaller balansen ha varit den rätta. Alla i projektgruppen utom en har haft sina chefer i styrgruppen för Det utvidgade klassrummet.

BETYDELSEN AV ATT MÖTAS

Vilket utbyte kan man då ha på ledningsnivå? Jag har tittat närmare på styrgruppen inom Det utvidgade klassrummet och intervjuat sex av åtta medlemmar. Har detta samarbete skapat något värde för dem?

Ett gemensamt svar finns: Det har varit intressant att mötas. Att vidga sitt nätverk. De uttrycker också att det blivit en form av kompetenshöjning genom den insikt de fått i andras verkligheter och det utbyte av information och kunskap som skett inom gruppen. "Vi har tillsammans provat något", "en kontext för samarbete" "arena för samverkan" "att man stött och blött tankar i gruppen", "att representanter från organisationer träffas och talar" nämner de intervjuade bland annat.

En av dem menar att det varit unikt med denna mix av forskning, museum, olika förvaltningar, skolläring och dessutom över sundet. Att man stannat kvar [i styrgruppen], var en annan iakttagelse.

Av intervjuaren kan jag också se tankar framåt: "Vi behöver lyfta den strategiska nivån i samtalet", menar någon, den försvann när vi startade pilotprojektet. "Eleverna behöver utmaningar i verkligheten – vi behöver hitta kopplingar till nuet och framtiden", anser en annan och tillägger: "det finns potential i vårt forum".

KOMPETENSUTVECKLING

Nästa vinst är att det varit kompetenshöjande. Styrgruppen nämner till exempel att de fått nya erfarenheter genom att vara med och omsätta något i en annan verklighet, att man laborerat med olika pedagogiska tankar och strukturer, att det varit "ett utvidgat klassrum för oss alla", att alla deltagit utifrån sina förutsättningar. Styrgruppen har gjort upptäckter (Malmö museers pedagogiska program) och varit på studiebesök på Skoletjenestens avdelningar. Holmaskolans modell har visat sig gå från upplevelsebaserat lärande till att också omfatta utmaningsbaserat lärande, vilket de arbetat fram med hjälp av ekonomiskt bidrag från Sten K Johnsons stiftelse som projektet sökt och beviljats.

Jag tolkar det så här: att samarbetet inom Det utvidgade klassrummet har skapat värde som nätverk och som en kompetenshöjande verksamhet. Det som varit kompetenshöjande har ägt rum inom nätverket. Det har blivit ett kompetenshöjande nätverk.

EN SOCIAL INNOVATION

Vilken betydelse har det haft att deltagarna i styrgrupp och projektgrupp går utanför den vanliga "bubblan"? Att de inte befinner sig inom organisationsstrukturen på den egna arbetsplatsen? Ulla Sebstén skriver i en artikel att struktur motverkar innovationer. Strukturen kan t ex bestå av standardiserade processer, tydligt definierade roller, IT-system för rapportering, beslutsgrindar och projektmodeller, som enligt henne begränsar och låser handlingsalternativen. Där uppstår inte någon social innovation.

Mötesplatsen Social innovation vid Malmö universitet definierar begreppet social innovation så här: Det handlar om "innovativa tjänster, produkter, processer, samarbeten och metoder som strävar efter att möta samhällets utmaningar".

Lotte Darsø nämner i en artikel Peter Druckers tankar om social innovation som en värdeskapande process. Det kan vara som nya former att organisera sig på, nya former för samspel, nya konstellationer, nya roller och nya arbetsformer, och utgår från sociala behov.

Skolans ansträngda läge och sökandet efter nya metoder för att främja elevernas utveckling och lärande är det sociala behov och den samhällsutmaning som Det utvidgade klassrummet växt fram ur. Det har lett till en värdeskapande process för de involverade i samarbetet. Det har inte bara skett i den praktiska verksamheten (i projektgruppen), utan också på ledningsnivå i styrgruppen.

Eftersom man inom detta samarbete gemensamt skapat nya erfarenheter och kunskap, så är förhoppningen att det också är med och skapar ett värde för skolelever, till exempel en inspirerande och även utmanande pedagogisk verksamhet i skolan och i externa lärmiljöer.

Erfarenheten med Det utvidgade klassrummet visar på att det kan skapas värde genom att man ibland lämnar sin egen organisations struktur, och har tillgång till ett annat, friare samtalsrum. Nätverk är nödvändigt på alla nivåer.

Referencer

Lotta Darsø: Findes en formel for innovation? Børsen Ledelsehandbøger 2003

Ulla Sebestyén: Innovationer skapas genom nätverk 2012 <https://parmatuur.se/2012/10/10/innovationer-skapas-genom-natverk/>

Crister Skoglund: Hermeneutik i praktiken 2012

Mötesplats social innovation: <http://socialinnovation.se/#section-testimonials>

Nationalt netværk af skoletjenester: Samarbejder og partnerskaber mellem skoler, kommuner, kulturinstitutioner og eksterne læringsmiljøer 2016 <https://skoletjenestenetvaerk.dk/wp-content/uploads/2016/01/Samarbejder...>